

ELŐFIZETÉSI ÁR.

Helyben házhoz hordva és vidékre postai megküldéssel:

Égész évre 4 frt — kr.
Félévre 2 frt — kr.
Negyedévre 1 frt — kr.
Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetéseket jutányosan számítunk.

Hivatalos hírdetmények 100 szóig 1 frtért közöltetnek.

Kincstári bélyegdíj minden hírdetésért 30 kr.

Hirdetéseket s előfizetéseket felvesz Landesmann M. könyvkereskedése S.-a-Ujhelyben.

SÁTORALJA

Zemplénnvármegye közérdekeit képviselő hetilap.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG
és
KIADÓHIVATAL

hova a lap szellemi részét illető közlemények s előzetési pörök, hírdetési kizáratok s díjak és a lap megküldésére vonatkozó felszólalások intérendők

Sárospatak, Kossuth-utca 178. sz.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Bérmelentelen leveleket nem fogadjunk el.

Nyitlittér minden sora 20 kr.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ-TULAJDONOS:

STEINFELD JENŐ.

TÁRS-SZERKESZTŐ:

RÉZ LÁSZLÓ.

A párbaj.

Nem tudom hol, de arra határozottan emlékezem, hogy olvastam azon statisztikai adatok által beigazolt tény, miszerint a legmelegebb időszakban július, augusztus hóban valamely epidemikus, ragályos betegség módjára a legtöbb öngyilkosság fordul elő.

Ha e tényhez az utóbbi heteknek a ragályosság tüneteit ép oly mérvben magán viselő eseményeit viszonyítom, azt találom, mintha azzal fordított arányban állana a lényegében ugyan más természetű, de káros következményeiben, ha nem is oly nagy mérvű, de mégis figyelmet érdemlő öldrőlési vágyanak, egy másik afaja — a párbaj. Emlékezetem óta soha több párbajról nem hallottam, mint a menyenyiről a hírlapok útján mostanában értesülünk, mert hiszen alig múlik el egy nap, hogy valamely kivivandó, vagy már kivivott „duellumról” ne olvassunk avagy annak méternyi hosszúságú jegyzőkönyveit eleinkbe ne tárják. Ezt tekintetbe véve a hírlapoknak könnyű áttekinthetése szempontjából valóban célszerű lenne — akár csak a tárcacikkek módjára — azokban a párbajokról is állandó rovatokat vezetni.

Ezen sajnós körülmény mostan annál inkább tűnik fel sajátságosnak, sőt jellemzőnek, mert hiszen még nem is régen, talán egy év előtt, mikor egy vér-lázító esemény tartotta izgatottságban

az egész országot — sok város különböző társulata, tekintélyes egylete a párbajnak leghatározottabb elítélése mellett azon fontos kijelentést tette, hogy tagjaikra nézve nem tartják szükségesnek, miszerint esetleg felmerülheto ügyeket párbaj útján intézzék el.

Valóban legfőbb ideje volna, hogy a társadalmi túlhajtott követelmények ezen eléggé el nem ítéhető kinövése, ezen barbar szokás valami uton-módon korlátoztnék. Hát ugyan az említett körülmények mellett nem tűnik-e nevetésesnek és nagyon kétes értékűnek az általunk manapság oly sokat hangoztatott, oly fennem hírdet humanizmus? Ily viszonyok mellett az mivé törpül, avagy megegyezik a humanizmus fogalmával az, midőn egy szóért, mely esetleg nem egészen nyűkre való, vagy nem ritkán egy ferde tekintetért képesek és készek vagyunk ezen injuriáért embertársunk élete ellen törni?

Ezen mindinkább nagyobb mérveket öltő baj orvoslására legelső sorban a társadalom és csak másodsorban lehet a törvényhozás hivatva.

A társadalmi uton való orvoslás nehézségeivel tisztában vagyunk és őszinte sajnálatunkra kell megvallanunk, hogy a ma fennforgó körülmények között ahhoz nem is fűzhetünk sok reményt. De miként is tehetünk azt, ha a társadalom e rákfenéje a legmagasabb körökben van leginkább elterjedve, miként remélhetünk javulást, ha a mai társadalom felfogásából eredő kényszerhelyzet

következtében a párbajt az ország főemberei úzik legjobban. Az alsóbb körök pedig tudvalegileg mindig kedvelték és ma is szeretik a magasabb köröket utánozni.

Mindaddig tehát, míg az egész társadalomnak a sűrűn megtartott párbajok által eléggé beigazolt azon téves felfogása helyett, hogy a megsértett, némely esetben csak képzelt sértett önértzet, becsület csupán párbaj által „reperálható” — egy egészségesebb nézet nem fog tért foglalni — addig e körös állapoton segítve egyáltalában nem lesz.

De viszont meg azt kell mondanom, hogy társadalmunk sokkal egészségesebb, sokkal józanabb gondolkodású, miszerint oly téves felfogás volna reá imputálható, hogy valakinek sértését, sőt némely esetben elkövetett becselenségét, — (hogy még egy jellemzőbb példát említsek) — vagy egy nő jó hírnevét egy párbaj helyreállítani, illetve lemosni képes volna. Hát akkor mégis mi lehet az indító oka annak, ha az említett okok miatt tartott párbajok is nem éppen a ritkaságok közé tartoznak.

Szerény nézetem szerint az ok leginkább a társadalmú formáságok, szokások vak követésében rejlik. Ezen állításom igazolására talán elégséges rámutatnom azon párbajokra, melyeknél a felek fegyvereiket összemérni, azokat használni meg sem kísértik. Hát az ily esetekben ugyan mit tettek az illetők mást, a társadalmi formáságok hódolásánál?

TÁRCZA.

Tárcza a tárczáról.

(Csevegés.)

— A „Sátoralja” eredeti tárczája. —

A szerkesztőm, különben a világ legszeretetre-méltóbb úri embere, a napokban már türelmetlenséggel írt reám:

„Mikor születik meg már az ígért tárcza? Tárcza nélküli lapunk e száma is el nem maradhat! Hogyha csüörtörtökig nem küldi, vége közöttünk a barátságának.”

Ez már komoly dolog és erélyes beszéd!

Gyözedelmeskedjünk az ősi lustaságon . . . Csaklóká téli napsugár, miért nem vagy te a tavasz hírnöke? Meg lenne akkor könnyítve a dolgom, mert kicsoda hangulatos tárczát lehetne írni a tavaszi hangulatról! De hát ezen nem segíthetünk. Tél van és bőjt: a télről, koregolázásról, bálí szezonról már írni kiséő elescépeit dolog. A bőjt pedigis úgy száraz téma.

Új, vagy legalább is érdekes tárgyat keresek.

„Cogito ergo sum.” (Gondolkozom, tehát vagyok, mondja a böcs; én is megtapogatom tehát magamat minden oldalról.)

Hopp! meg van a kiindulási pont. Kezembe akadt pénz-tárczám. Irni fogok tehát tárczát a tárczáról.

A tárcza három fősoporra oszlik: Első a miniszteri tárcza, második az újságtárcza, a harmadikat, már mint az én pénz-tárczámat, utolsó helyre teszem.

Hogyha kenyerem lenne a politizálás, sok szépet és okosat mondhatnék el a miniszteri tárczáról. Mindenesetre kellemes lehet, midőn az újdonsült miniszter, először teszi le a tárczáját a piros bársonyszék előtt levő asztalukra. De kellemetlen teher, a mikor az ellenzék nagyon is a fejéhez csapdossa a tárczáját.

A tárczairó, a ki az újságját látja el a uapi fogyasztáshoz szükséges tárczákkal, nincsen mindig a legirigyletőbb helyzetben. Inc az én állapotom.

A novellista még hagyján. Végre az első ember-pár teremtése óta mindig szerelmeskedtek az emberek és Flammarión szerint szeretni fogják egymást még akkor is, a mikor a mi földünknek már híre-hamva sem lesz.

A szerelem tehát örök téma, csak azt kell kitalálni, hogy Janosi és Juliska miért?, mikor?, hol? és meddig szeretik egymást, akkor keszen van a historia. Erkölesös németeknél az asszony szereti a férjét, a francziánál a szeretőjét. Csupán kerete változik a képeknek.

A tárczairó már nem készíthet tetszés szerinti változásokat erről az örök tárgyról.

Néha felmerülnek érdekes aktualitások: Panama. Most ez is sücs.

Vicziális vasutakat építő főispánokról is lehet egy dalt énekelni. De már ettől is elkéstem.

Az uaborka szezonban, az uaborka mellé jól hízlalt kacákat találhat fel az újdondász. A boldogtalan tárczairó még ebben a kiváltságban sem részesülhet, neki a semmiből is kell valamit előteremteni.

Kiváló tárczázónk, Ágai Adolf beszél, hogy első sikerei után tárczairónak szerződtek a „Pesti Hírlap”-hoz.

Egy napon épenséggel nem tudta, miről írjon. Panaszkodott a szerkesztőnek, Ludasynak. A jeles hírlapíró oda vezette az ablakhoz.

— Nézzen ki barátom!

Szenküzt egy nagy házat építettek. óriási robajjal, lármával, olyan port verve fel, hogy a napot is elhomályosította.

Az első gyermekírás.

Elbeszélés.

Irta. Réz László.

(Folytatás).

— Hát hogy gondold ez megtudni?
— Ugy tudom, hogy feleséged elég bizalmasan van vele.

— Nos, igen
— Bizuk az ő bölcsességére.
— Bizd a többit rám. Majd elintézzük. Hidd el egy, a hogy csak lehet s tehetjük. Meddig maradsz nálunk?

— Holnap korán indulok haza kell mennem.
— Egy hét múlva, remélem, ismét üdvözölhetlek s akkor majd az eredményt közlöm veled. Most pedig beszéljünk csak már az én meglévő boldogságomról. Vagy nem is kell beszélnem? Jössz már kedves kis feleségem? Jer, lásson együtt Károly, mily boldogok vagyunk.

Az izletes vacsora után gyorsan multak a percek. Két boldognak helyzetében gyönyörködött egy boldogság után epedő.

VI.

Egy-egy hír, mely személyünket érinti, kivált, ha még hozzá kellemesen, kimondhatatlan gyönyörűt kell bennünk. Az a boldogság, mely ilyenkor keletkezik, elfeledtet minden sanyarúságot, megszüntet haragot, beszédessé teszi móg — a némat is.

Ida január első felének egy estéjén levelet kapott. Kettecsón ülték Márta néjével a meleg szobában. Mindkettőn valami varrással foglalkoztak. Szó csak ritkán jelent meg ajkukon. Egyikük multján merengett, másikukja a jövőt szeretne volna látni. Jókövű azonban egyik sem volt. A pusztai magány, az elhagyatottság mind a két nőnek igen erős nyomot hagyott az arcán.

A levelet egyikedvőn vette kezébe. Inkább unalom üzésből, mint kíváncsiságból bontotta fel. Egyen ki irhatna neki, az árvának, a más kegyelméből élének meleg hangja levolt? Azonban, midőn olvasni kezdte, mind jobban-jobban érdeklődött. Szeme ragyogni kezdett. Fényben volt valami, mi az öröme, kötkedésnek, bizonytalanságnak jelét árulta el. Sőt midőn a finom levélpapír második oldalára fordított, arra lángvörös lett s az órnak ragyogó fényét a szögletbe odült könyvesebb ragyogóvá tette.

Márta néni pápaszeme alól leste az ifjú leány arcát. Kíváncsi volt, mi lehet abban a levélben, mely a leány lelkeben ily nagy változást idézett elő? De nem szolt, nem kérdezősködött, hisz úgy is megmondja ő maga.

Ida a mint végig olvasta a levelet, összehajtatlanul maga elé tette. Ismét kezébe vette a tüt s pár pillanattig csak forgatta újja között, a nélkül, hogy csak egyet is képes lett volna öltetni. Habozott. Valami különös érzés nyugtalanán tette. Minden bizonytalanságot is érzett. Szerette volna örömrészt elmondani. Hisz az ifjú szív nagyon szereti örömet is, bánatát is megosztani — néha könnyelműen — akár kivel s csak későn veszi észre, hogy a bizalom önbecsülésnek törzsürása. Vége, midőn igen összegyűlt már az érzelem szívében, nem bírta tovább, rá nézett félve, elpirulva Márta néniére s azt mondta neki:

— Kedves Márta néni, egy igen érdekes levelet kaptam.

— No, kitől?

— Alszólti Aronról.

— Igen érdekes lehet, mert szokasod ellenére, igen neki pirultál. Mit ír.

— Ha megengedi Márta néni, elolvasom.

— Igazán, ha csokolózni szeretnék, megérdemelőd, hogy megcsokoljalak. Olyan bizalmas vagy hozzád, minőt még nem tapasztaltam életemben. Hát ugy-e, hiszed, hogy nekem is van szívem?

Márta néni nem csokolta ugyan meg Idát, de azért megismogatta gyönyörű kis kezét. Ez is nagy kegy volt a meglehetően ritkán vonó kezétől, melyet Idára vetett, erősen bizonyítja, hogy a ridegység olvadni kezd.

(Folyt. köv.)

ügy ne lenne. A tisztújítás ügye pedig elhúzódtak még hónapokig. A mai közigazgatás mellett — a mi megyénkben is — megtörtént már, hogy több hónapig a mandátum letelése után hallgattak a tisztújítással. Hogy mi okból, nem tudjuk; hogy hol, nem mondjuk. Hátha az ily esetek számát a sárospataki is szaporítani fogja? Szerk.). Bogay Zsigmond főpáranosoknak, Batta József g.-tisztnek és Hodossy Béla tükárnak buzgó tevékenységükért jogyzókönyvi köszönetet mondott a közgyűlés. Végül Bogay Zsigmond főpáranosok jelkes beszédét intézett az egyleti tagokhoz. szívkre kötvén, hogy most, midőn a városnak oly nagy költséges lesz az egylet, teljes igyekezettel munkálkodjanak azon, hogy a közönség várakozásának minden tekintetben megfeleljenek. (Bizony erre törekedni kell. Szerk.).

— **Névváltozás.** Szabesz Zsigmond s.-a. ujhelyi illetőségű s ugyanottani lakos, valamint kiskorú Lajos, Rezi s Szerén nevű gyermekei vezetéknévénél „Somogyi“-ra került átváltoztatása folyó évi 11.616. számú belügyminiszteri rendelettel, megengedett.

— **Csöd.** A s.-a. ujhelyi kir. törvényszék Stern Máyer gálszécsi be nem jegyzett kereskedő bárhol található ingó és Horváth Szilvior ország kivételével a magyar állam területén levő ingatlan javaira csődöt rendelt el.

— **Nyilvános köszönet.** A Homonnán, hűshagyó kedden tartott jótékonycélú táncgyalmon felülfizettek: dr. Kovaliczky Elek 3 frt., Gójdits Antal, dr. Thoman Dávid 2—2 frt., dr. Matolay Károly, dr. Grünvald Ignáé, Erdei Mór 1—1 frt. Pergenszky Lajos és Harmata Antal 50—50 kr. Összesen 11 frt. Ez összeg a homonnai polgári és felső kereskedelmi iskolában alakulóban levő ifjúsági Segítő-Egyesület javára adatott. Fogadják a t. felülfizetők a rendezőség hálás köszönetét.

— **Színház.** Vig napokat élünk Gálszécsen Kelmés estékot szerez Körössy Bertalan színtársulata, mely két hét óta működik itt. Estéről-estére megterlik a színház terme elegáns közönséggel. De meg is érdemli a társulat a közönség pártfogását, mert ritka oly kisebb társulat, mely oly kerekded, összevágó, sikorult előadásokat rendezne, mint Körössy társulata. — A siker orozslámrésze Deréki Antal társulati tagot illeti, ki még csak pár hét óta van ezen társulatnál. Derékinn kívül érdemes tagja még a társulatnak az igazgató-pár: Körössy Bertalan és neje, Körössy Vilma, Simon Irén, Izsó és Bethleni, ki multán feltűntést kell szép hangjáról.

— **Uj takarekpenztár Gálszécsen.** Mozgalom indult meg Gálszécsen egy második pénztárat létesítése iránt. E tárgyban népos értekezlet tartatott folyó hó 20-án és az aláírási ívek kibocsátatván, alig néhány nap alatt a 120.000 korona alapítke csaknem mind előjegyztetett és így a pénztárat létrejött egészen bizonyos. — Ezen intézet létesítésével a közönség egy forrón: elhajtott régi vágya fog teljesülni, mert bár a már meglévő pénztárat igen virágzó, azonban a közönség igényeit sok tekintetben még nem képes kielégíteni. Az előjegyzésnek záródása 1896. évi március 15. Ez ideig több, mint bizonyos, hogy az alapítke sokszorosra túljegyzve lesz. Kíváncsok is, hogy a pénztárat mentől hamarabb megkezdje működését s segítsen a szűkölködőkön.

r. I.

— **Táncmulatság.** Mint lapunkban jeleztük is, a tokaji önk. tüzoltó egylet febr. 15-én táncmulatságot rendezett. A mulatság úgy érkezőleg, mint anyagilag — mint tudósítónk írja — a varakozáson felül fényessé sikerült. Nyolc árkor kezdődött. Az első ngyost 80 pár lejtette. A legszebb összbang jellemző a mulatságot. Az úri családok az iparosokkal, mint testvérek a legkedélyesebben mulattak. Nem emlékezőnek Tokajban e bálnak párijára. A 26 tagból álló rendező bizottság minden egyes tagja tevékenyen közreműködtek, hogy adott időre a legfényesebben beváltassza. A fényes eredményből az orozslán rész közkedveltségű főpáranosokukat. Kúdlász Kálmán és a derék I. alparanosokot, Miskovits Istvánt illeti. Ejjelkor elővezetett a 106 ajándék tárgy. E körülmény elég bizonyítéka annak, hogy mily bizalommal viseltetnek a polgárok ezen egylet intőző férfiai iránt; mennyire lelkesednek ezen nemes intézményért. Szegény iparos emberek igyekeztek saját szakmájukba vágó, érdekesobbnél érdekesobb munkákkal készíteni és ajándékba küldeni. Az árverezés után kedélyes vacsorához ült a nagyszámú közönség. Vacsora után egy 2 órától egész 7 óráig reggel szolt a hegedű s raktak táncot nialta, orgona. A mulatságon bevétel volt: belépti jegyekből 106 frt, felülfizetésekből 124

frt, az elővezetett tárgyakból 99 frt 20 kr. Összesen 329 frt 20 kr. Kiadás volt 148 frt 72 kr., tiszta jövedelem 180 frt 47 kr., mely összeg a zászló alaphoz esatoltatott, úgy, hogy a zászló-alap jelenleg 571 frt. Ezzel egyidőjűleg örömmel jelenlünk, hogy a bál előtti napokban Nsgs Bergler Gyula prépost plébános Ir. egyletünk érdemes elnöke a zászló alapra 150 frtot ajándékozott.

— **A magyar általános közönségben részvény-társulat** jöhímevű bányán kívül, sajo-szent-péteri bányatelepit is teljes üzemben hozta, mi által azon helyzetbe jutott, hogy a szénszállítás tekintetében a legnagyobb irényeket is kielégítheti. Legközelebb — mint értesülünk — egy harmadik bányát is fog megnyitni.

— **A tokaji önk. tüzoltóegylet** febr. hó 15-én tartott bálján felülfizettek: Bernát Béla országgy. képv. 9 frtot, Gregersen György, dr. Krüczér László, Czigányi Béla, Zák Soma 5—5 frtot; Rothfuchs János, Ujfalussy Károlyné, Kicsinkó Antal 4—4 frtot; dr. Friedman Adolf, Lichtschein Dezső, Laczko József, Kikinday Gyula, Stoller Ferenc, Helmeczy Gábor, Paulay Gábor, Köhn Emánnel, Cogané gyár 3—3 frtot; Hellinger Bernát, Hlinez Konrád, Schiffer Leopold, Morgensteru Izidor, Reiner Dezső, Füzesséry Odón, Hatala István, Frisich Vilmos, Karácsony Mihály, Kiss Antal, özv. Székely Lajosné, Ries Salamon 2—2 frtot; Kraker Mátyás, özv. Radvanszky Józsefné, Schlesinger Bernát, Füzesséry Péter, Veichard Sándor, Dobrovsky Károly, özv. Hefer Antalné, Tírpák Károly, Olaj Lajos, Frank Vilmos, Sarkady István, Kaminczy Sándor, Fűszter György, Barkóczy Vince, Breitenbách N. Lázárovi Bernát, Lázárovi Adolf, Tóth István aljárásbíró, Wargha Márton, Benedek Pál, Margittay Ferenc, Stephani József, Lindenbaum Fülöp, Horváth Mátyás, Helm Sámuel, Köhn Hermann, Berger N. mérnök, Markusz Sámuel, 1—1 frtot; Köhn Emil, Beiger Ignáé, Neumann Albert, Krull Károly, Fürst Robert, Málnássy Elek, Groszkó György, Kovács Aladár 50—50 krt. Összesen 124 frt. Fogadják a szíves adakozók a tüzoltó egylet hálás köszönetét!

— **Betörés.** A s.-a. ujhelyi általános ipartestület hivatalos helyiségébe folyó hó 25-én éjjel ismeretlen tettesek az ablakon át behatoltak. ott — amennyiben a betörők idejékorán meguroztak — a könyvek felorgatásán kívül nagyobb baj nem történt. Csúdlákozunk, hogy az ipartestület, melynek sok értelmes, derék tagja van, hivatalos helyiségét egy félreéso zug-utóhoz tartozó, avult ajtó s ablakkal ellátott — tudomásunkkal — Bányász Kálmán ipartestületi elnök anyósa tulajdonát képező házában tartja. Ideje lenne, hogy liberalisan gondolkozó iparosaink mindazokat, kik a közügyet érdekből szolgálják, a választásnál mellőzzék s különösen az ipartestület élére oly egyétt állítsanak, a kinek e tőren érdemei vannak s aki annak vezetésére képesített s önérdéket nem ismer, s végre, a ki nem a terlek szaporítását, hanem az ipartestület felvirágztatását fogja vezérelni kitűzni.

— **Veres kakas.** Tíz áttót ki folyó hó 23-án este 10 órakor Dékus Gyula hájánál, mely alkalommal egy hosszú melléképület s két boglya szára égett le. Csak a s.-a. ujhelyi szent Flórián-nak köszönhető, hogy maga az emeletes lakóház tüzet nem fogott. A tűz lokalizálható lett volna, ha a rendőrség és a tűzörség a tüzet kellő időben jelzi. — Mindkettőt nagy mulasztás terhelte, amennyiben a tüzoltóság és a szerek a vészhelyre fél órával érkeztek. Az oltásnál pedig meglátásott, hogy az egylet vezetősége lauhán teljesíti azon becsületbeli kötelességet, melyet magára vállalt, melyért a város nagy anyagi áldozatot hoz.

— **Kitüntetés.** Dékus Gyula es. és kir. kamarás, mint a fehér kereszt egylet elnöke e tisztben kifejtett közhasznú tevékenységének elismeréséül Stefánia vődnéknő ő Fensége által dísz-oklevéllel lett kitüntetve. Ezen magas elismeréshez őszintén gratulálunk.

— **Nagy fogadás történt Czegléden** a híres alföldi városban. Egyanis Ungváry László gyűmlesztiskola-tulajonos, kinek tudvalevőleg a város határában nagy szabású gyűmlesztai telepei vannak, arra fogadott egy ottani tekintélyes tagokból álló társasággal, hogy hozzá Magyarorszag és a szomszédos tartományokból a esemete szétküldési ideje alatt a rendelőköt naponként 250—300 levél érkezik. A fogadás feltételei igen nehezek, de hiszük, hogy abból Ungváry diadalmasan kerül ki, mivel megszoktuk már mindazt elhinni, mi munkájával, állításával, illetve nevével összefüggésben van. Mindazonáltal mégis kíváncsiak vagyunk arra, hogy vajon a fogadásban ki lesz a nyertes?

